

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ**

Το οξυμένο πνεύμα της νέας γενιάς

ΣΟΦΙΑ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

Δικά μας παιδιά

Εκδ. **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ**, σελ. 346

Αγαπάω τα μυθιστορήματα της Σοφίας Νικολαΐδου. Αναπλάθουν το έπος της καθημερινότητας της μέσης αστικής ζωής ταυτόχρονα προς τις κρίσιμες στιγμές στις οποίες η καθημερινότητα αυτή εκβάλλει στους δύσκολους καιρούς μας. Το «Απόψε δεν έχουμε φίλους» (2008) καταπάστηκε με τη νεολογιστική εξέγερση – προοίμιο των εκρήξεων της βαθύτατης πτωχευτικής κρίσης – που συγκλόνισε τη χώρα τον Δεκέμβριο του 2008. Και το σημερινό «Δικά μας παιδιά» παρακολουθεί τη γενιά των νέων του Ιντερνετ, της ραπ και της μπάλας όταν τα πνεύματα οξύνονται και οι εκτροπές του κουλίγκανισμού μας φέρνουν αντιμέτωπους με θέματα ζωής και θανάτου.

Η πεζογράφος της Θεσσαλονίκης είναι δεινή αφηγήτρια. Επινοητική, ξέρει να πλέκει τα νήματα, να δένει κόμπους και την κατάλληλη στιγμή να κάνει αποκαλύψεις οι οποίες προσφέρουν απόλαυση. Κινείται αμφίδρομα στον χρόνο και με καλό μοντάζ δείχνει τον τρόπο που οι άνθρωποι φαίνονται ο ένας μέσα

απ' τα μάτια του άλλου. Παρότι οι νέοι της – έφηβοι οι περισσότεροι – ζουν εκρηκτικές στιγμές, η αφήγηση έχει έναν σταθερό ρυθμό που υποβάλλει την ακαταμάχητη ροή του ρεύματος – της ζωής και της εκάστοτε μόδας. Μόνον στον αθηναιογράφο Μένη Κουμανταρέα βρήκα αυτόν τον τόνο (χωρίς βεβαίως να υπάρχουν εκρηκτικές τροπές στα έργα του). Και όπως ο Κουμανταρέας, έτσι και η Νικολαΐδου στήνει αντιπροσωπευτικές νεοελληνικές φιγούρες – ο αστυνομικός, η ιδιοκτήτρια μπουτίκ, ο μεγαλοδικηγόρος, ο βιοτέχνης, ο θαμώνας καταστημάτων ΠΡΟΠΟ, η καθηγήτρια, η μετανάστρια πωλήτρια τυροπιτάδικου. Η Βάλια, ο Σίμος, ο Θάνας, ο Τσε, η Στεφάνκα, ο Κωστής, ο Μάκης, η Τζίνα, ο Φώτης και ο Ιορδάνης. Και όπως και στο παλαιότερο μυθιστόρημα της Νικολαΐδου, έτσι και στα «Δικά μας παιδιά» εμφανίζονται τρεις γενιές – και τι ωραία που αποτυπώνεται πάνω στους ήρωες το αδυσώπητο πέρασμα του χρό-

νου! (Μόνο η επιπόλαιη Λένια παραμένει πολύ αδύναμο, μη αληθοφανές, μη πειστικό πρόσωπο).

Φίλος συγγραφέας όπως και κριτικός του ηλεκτρονικού Τύπου επεσήμαναν ότι το ιδίωμα που χρησιμοποιούν οι νέοι της Νικολαΐδου ουδεμία σχέση έχει με την πραγματική γλώσσα της πολύ νέας γενιάς – το λεξιλόγιο, τον τόνο, τον ρυθμό, τις συγκοπές της. Μπορεί αυτό να ισχύει (ανήκοντας στους baby boomers δεν είναι κάτι που ξέρω). Η Νικολαΐδου ωστόσο πετυχαίνει να δημιουργήσει κάτι άλλο πολύ ουσιαστικό το

οποίο (σε αντίθεση με μια από τις ιδιολέκτους της εποχής μας που έτσι ή αλλιώς θα ξεπεραστεί) ισχύει σταθερά ανάμεσα στους νέους και πετυχαίνει να αποδώσει το ανεπανάληπτο αίσθημα αλληλεγγύης, την ακαταμάχητη συντροφικότητα, εκείνη τη δροσερή συνενοχή που γεννιέται ανάμεσα σε εφήβους και με την πάροδο της ηλικίας χάνεται, προφταίνει όμως να αφήσει μέ-

σα μας ανεξίτηλη την ανάμνηση της ύπαρξής της.

Μεταξύ των αφηγηματικών αρετών της Νικολαΐδου είναι και το στήσιμο συμπτώσεων, το οποίο η πεζογράφος εμπλέκει έντεχνα σε όλο το μάκρος της πλοκής. Με αποτέλεσμα μέσα στο διάβα του χρόνου όλοι της οι ήρωες να έχουν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο σχετιστεί στο παρελθόν. Το τέχνασμα έχει τις ρίζες του στα περιπετειώδη έργα του 19ου αιώνα, κι αν πάμε ακόμη πιο πίσω, στο αρχαίο ελληνιστικό μυθιστόρημα με τα διαβολικά συναπαντήματα, τις αναπάντεχες αναγνωρίσεις και τις ευτυχείς (ή δυστυχείς) τροπές. Ταιριάζει όμως κάτι τέτοιο μέσα στα συμφραζόμενα της καθημερινότητας μιας αστικής ζωής; Η πεζογράφος το κάνει να ταιριάζει καθώς χάρη σε αυτό δημιουργεί την αίσθηση της κοινότητας στην οποία ανήκουν οι ήρωές της – ωσάν οι διασταυρώσεις να προσφέρουν στον κόσμο της υπόσταση και βάρος. Περιέχει άλλωστε και η αστική ζωή τις γοητευτικές συμπτώσεις της, τις οποίες βιώνουμε λέγοντας «τι μικρός που είναι ο κόσμος». Είναι στο χέρι ενός πεζογράφου να ξέρει (όχι ρεαλιστικώς αλλά) αληθοφανώς να τις χειριστεί.